

ingediend op **1770** (2022-2023) – Nr. 1
30 juni 2023 (2022-2023)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking
en Toerisme
uitgebracht door Johan Deckmyn en Karl Vanlouwe

over de jaarcijfers 2022
van Flanders Investment & Trade (FIT)

*Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden,
Internationale Samenwerking en Toerisme:*

Voorzitter: Cathy Coudyser.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Karl Vanlouwe;
Johan Deckmyn, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder;
Karin Brouwers, Vera Jans;
Emmily Talpe, Bart Tommelein;
Staf Aerts, Tine Van den Brande;
Annick Lambrecht.

Plaatsvervangers:

Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Sofie Joosen, Steven Vandeput, Manuela Van Werde;
Adeline Blancquaert, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch;
Orry Van de Wauwer, Loes Vandromme;
Jean-Jacques De Gucht, Marino Keulen;
Chris Steenwegen, Jeremie Vaneekhout;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

1. Toelichting door Joy Donné	4
1.1. Vlaamse exportcijfers	4
1.2. Directe buitenlandse investeringen	5
1.3. Vaststellingen en leerpunten.....	5
1.4. Uitdagingen	6
1.5. Aanpak	6
1.6. FIT	7
2. Vragen en opmerkingen van de leden	8
2.1. Tussenkomsst van Philippe Muyters	8
2.2. Tussenkomsst van Karin Brouwers.....	9
2.3. Tussenkomsst van Johan Deckmyn	9
2.4. Tussenkomsst van Karl Vanlouwe	10
2.5. Tussenkomsst van Cathy Coudyser	10
3. Antwoorden van Joy Donné	10
Gebruikte afkortingen	14

Bijlagen: zie de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be

Op 16 mei 2023 hield de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme een gedachtewisseling over de jaarcijfers 2022 van Flanders Investment & Trade. Joy Donné, CEO van FIT, lichtte de cijfers toe en duidde ze, en gaf ook een blik op de ontwikkelingen in 2023. Vervolgens ontspon zich een gedachtewisseling met de commissieleden.

De jaarcijfers 2022 zijn beschikbaar via de volgende links.

Op <https://corporate.flandersinvestmentandtrade.com/nl/nieuws/vlaamse-goederen-export-klimt-26-2022-maar-groei-vertraagt-sinds-q4> staat een overzicht van de Vlaamse goederenexport in 2022 en op de volgende site staan de buitenlandse investeringen van 2022: <https://corporate.flandersinvestmentandtrade.com/nl/nieuws/buitenlandse-investeringen-2022>.

De presentatie van Joy Donné is als bijlage beschikbaar op de [dossierpagina](#) op www.vlaamsparlement.be, evenals de extra cijfers die hij na afloop van de vergadering bezorgd heeft.

1. Toelichting door Joy Donné

1.1. Vlaamse exportcijfers

Joy Donné legt uit dat de exportcijfers 2022 uitzonderlijk goed waren: 480 miljard euro ten opzichte van 380 miljard euro voor het jaar voordien, wat een stijging met 26 procent is. De Nationale Bank van België schrijft die stijging voor drie vierde toe aan de gestegen prijzen, vooral van energie en minerale brandstoffen. Ongeveer twee derde gaat naar andere Europese landen, tot enkele jaren geleden, toen het Verenigd Koninkrijk nog deel uitmaakte van de Europese Unie, was dat 70 procent. Nu is de export naar dat land goed voor 6 procent. Een kwart van de export gaat naar niet-Europese landen.

De procentuele verdeling over de exportbestemmingen is de laatste jaren gelijk gebleven. De top tien van de exportbestemmingen is goed voor ongeveer 70 procent van de totale export. Op drie landen na gaat het om landen van de Europese Unie. Bij de meeste landen gaat trouwens het gros van de export naar buurlanden. De grote stijgingen in de top tien, 40 procent voor de Verenigde Staten en Japan, zijn voor het grootste deel veroorzaakt door de uitvoer van coronavaccins en andere geneesmiddelen.

Ten opzichte van de Europese landen, is de exportgroei enkel in Ierland en Nederland groter. Vlaanderen doet het wel beter dan Spanje, Italië, Polen, Frankrijk, Duitsland en even goed als het Verenigd Koninkrijk. Vlaanderen doet het beter dan het EU-gemiddelde, wat zeker niet elk jaar het geval is. De wereldhandel is dan weer gemiddeld met 25,5 procent gestegen. Vlaanderen houdt dus dat groeiritme aan.

In de lijst van exporteurs is Vlaanderen zestiende, met ongeveer 2 procent van de wereldexport, wat al enkele jaren ongeveer stabiel is.

Van de drie gewesten neemt Vlaanderen 79,4 procent van de Belgische export voor zijn rekening, wat een lichte achteruitgang is. Dat komt door de stijgende export uit Wallonië. In absolute cijfers bedraagt die 111 miljard euro, 51 procent meer dan het jaar voordien, met een stijging van 365 procent voor minerale producten en 470 procent voor aardgas, dus grotendeels het gevolg van gastransit.

Als men naar de sectoren kijkt, is de uitvoer uit de chemie/farma-industrie en van minerale producten met 60 procent koploper. Alle 22 onderzochte sectoren tonen een stijging tussen 8 en 20 procent. De volledige Vlaamse export doet het dus goed in 2022.

Voor het laatste kwartaal van 2022 worden de cijfers minder goed. De vooruitzichten voor 2023 zijn minder rooskleurig. De Vlaamse exportgroei ligt doorgaans tussen 1 en 4 procent. In 2019 was er zelfs een lichte terugval als gevolg van geopolitieke spanningen. Tweecijfergroei is uitzonderlijk en kwam enkel nog voor in 2010 en 2011, niet toevallig hernemingsjaren na de financiële crisis.

De eerste maanden van 2023 is de groei dus kleiner, door de normalisering van de prijzen van energie en grondstoffen en de daling van de export van covidvaccins, die in 2022 nog goed waren voor 26 miljard euro, wat zelfs 11 procent meer is dan in 2021. In de eerste maand van 2023 bedraagt de groei 5 procent. Voor de eerste twee maanden krimpt de Belgische export met 1,5 procent.

De top tien is al jaren gelijk, maar de exportcijfers worden in 2021 en 2022 sterk bepaald door de chemie/farma en de minerale producten.

Door de inflatie is het normaal dat de exportcijfers jaarlijks stijgen, geeft de spreker aan.

1.2. Directe buitenlandse investeringen

De buitenlandse investeringen starten elk jaar van nul. De buitenlandse investeringen in Vlaanderen lieten in 2022 met 5,26 miljard euro een record optekenen. Daaraan worden 6540 extra jobs gelinkt.

Een vierde van de nieuwe jobs gaat naar de klassieker, namelijk de sector van onderzoek en ontwikkeling. Gezien de fiscale incentives en het sterke Vlaamse innovatiebeleid – Vlaanderen is een van de grootste investeerders in innovatie in de Europese Unie –, is dat niet onlogisch.

Positief is verder dat er heel wat investeringen gebeuren in sectoren, gelinkt aan de klimaat- en energietransitie.

Chemie en de farmasector zijn ook verantwoordelijk voor een grote brok investeringen. Enkel Pfizer alleen is goed voor een vijfde, met in 2022 de aankondiging van een extra investering in Puurs voor 1,2 miljard euro.

1.3. Vaststellingen en leerpunten

Export en investeringen zijn aan elkaar gelinkt, wat Vlaanderen voor de uitdaging plaatst zijn ecosysteem uit te spelen. De grote investeringen in de farma- en de chemiesector, ook verantwoordelijk voor een groot stuk van de export, bewijzen de wisselwerking tussen nieuwe investeerders en export. Meer dan 60 procent van de extracommunautaire export, dus naar derde landen, gebeurt door een zeer kleine groep van grote spelers.

Dat Vlaanderen zo goed presteert, komt omdat de coronapandemie een behoefte deed ontstaan aan producten waar het toevallig sterk in was. Gezondheid en preventie en vaccinatie staan nu nog altijd sterk in de kijker bij investeerders. Dat Vlaanderen over de infrastructuur en het weefsel beschikt, betekent dat het niet alleen de voorbije jaren maar ook de komende jaren een stroom van investeringen in die materie kan aantrekken.

Het Vlaamse economische weefsel is goed om in te spelen op nieuwe trends. De centrale ligging en de logistiek zijn andere voordelen die maken dat het ook interessant is om er te investeren in materies gelinkt aan de energietransitie. Energie en de minerale grondstoffen vertekenen de exportcijfers omdat het om doorvoer gaat. Toch wordt er wel altijd toegevoegde waarde gecreëerd. De centrale ligging geeft Vlaanderen ook zekerheid van bevoorrading. Vlaanderen zit op een belangrijke as, met de

logistieke mogelijkheden en een petrochemische cluster die volop de transitie naar een energievriendelijke en klimaatneutrale economie aan het maken is. Dat zorgt voor investeringen die de economie ten goede zullen komen, ondanks het feit dat Vlaanderen niet optimaal scoort qua loonkosten en energiekosten.

Ernst&Young bestudeerde de buitenlandse directe investeringen per land. Daaruit blijkt dat België met 4 procent achteruitgaat. Hoewel Vlaanderen dus recordcijfers optekent, gaat Wallonië heel sterk achteruit, met een enorme daling in greenfieldinvesteringen in 2022.

De externe schokken hebben de buitenlandse investeringen in Europa vertraagd, maar toch blijven de investeerders geloven in Europa. De drie grootste landen trekken ongeveer de helft van de investeringen aan, met als uitblikker Frankrijk.

Voor de meeste energie-intensieve zware industrieën vormen stijgende energieprijzen een belangrijk concurrentienadeel. Op dit gebied lijkt Europa minder aantrekkelijk dan de Verenigde Staten met zijn Inflation Reduction Act. Die heeft evenwel een grotere invloed op keuzes van potentiële investeerders van buiten de Europese Unie die nog niet in de unie investeerden. Spelers die al actief zijn op de Europese markt, opteren wel vaak voor een grotere verankering in een van de Europese landen. Ook FIT krijgt meer en meer verankeringsdossiers, dus er zijn eerder bestaande spelers die uitbreiden, dan nieuwe buitenlandse spelers.

1.4. Uitdagingen

Uitdagingen zijn de geopolitieke context, met de Brexit, covid, Rusland-Oekraïne, China-VS enzovoort, maar ook de snelheid waarmee de situatie verandert. Vrijhandel wordt anders ingevuld, handelsstromen veranderen, de bevoorradingsrisico's stijgen. Bedrijven denken vaker aan 'reshoring' of 'friendshoring'. Europa heeft op de Amerikaanse IRA gereageerd met een versoepeling van de regels voor staatssteun. Dat maakt dat er een subsidierace is. Zo vormt de industrialiseringsstrategie van Frankrijk een probleem voor Vlaanderen. De verstedelijking en veroudering in Vlaanderen zorgen voor nieuwe uitdagingen inzake voedsel, gezondheid, lifesciences. Vlaanderen is befaamd voor zijn biotech en healthtech, maar foodtech is in opmars. Hoewel de Vlaamse economie al pareltjes heeft op dat gebied, is het ecosysteem nog heel wat minder goed ontwikkeld.

Andere uitdagingen zijn connectiviteit en digitalisering, alsook de klimaattransitie. Artificiële intelligentie, met onder meer de 'large language'-modellen en big data, zal in 2023 een van de grootste disruptieve krachten zijn op het economische weefsel.

1.5. Aanpak

Als kleine regio en open economie hangt de Vlaamse aanpak af van de Europese context. De spreker verwijst naar de lopende initiatieven voor strategische autonomie, de zeldzame grondstoffen, de Net-Zero Industry Act enzovoort.

Voorts zijn vrijhandelsakkoorden belangrijk voor een open economie. Op Belgisch niveau zijn er daar een achttal van geblokkeerd, terwijl Vlaanderen, telkens er een wel afgesloten wordt, zijn export naar dat land enorm ziet toenemen.

Actueel is er het probleem dat grote landen, in de huidige strategie van versoepeling, altijd een voordeel hebben, onder meer in het aantrekken van investeringen. Buitenlandse spelers beslissen op basis van subsidies, in andere Europese landen of in de Verenigde Staten. Vlaanderen heeft als klein land niet de draagkracht om even diep in de buidel te tasten. Frankrijk is op dat vlak momenteel het meest agressief en succesvol, mede wegens de businessgerichte aanpak van president Emmanuel Macron.

De loonkosten en de energiekosten blijven in België een handicap. De laatste indexering heeft de koopkracht van de consument ondersteund, maar de competitiviteit van de bedrijven aangetast. De fiscale ontwikkelingen op federaal niveau zijn niet bevorderlijk voor het investeringsklimaat. Volgens de plannen zou er geraakt worden aan gunstregimes voor onderzoek en ontwikkeling, maar nu ligt ook het risico- of durfkapitaal in het vizier voor een andere regeling. Dat zorgt niet voor een stabiel regelgevend kader. Daarbij komt nog de krapte op de arbeidsmarkt. Goede en voldoende mensen vinden is het meest gehoorde probleem van bedrijven.

De exportratio van de Vlaamse economie is gemiddeld 100 procent, het dubbele van het gemiddelde in de Europese Unie. Een derde van de jobs hangt af van export. Die exportafhankelijkheid leidt tot extra voorzichtigheid en maakt de Vlaamse economie extra gevoelig voor schokken op het wereldtoneel. Dat kan positief zijn zoals in 2022, maar ook negatief. Zo was Vlaanderen in 2019 een van de eerste in Europa met een groeivertraging en zelfs een krimp als gevolg van geopolitieke spanningen.

1.6. FIT

Het blijft hem verbazen dat het FIT maar 0,1 procent van de Vlaamse middelen krijgt. FIT werkt voor de Vlaamse internationaliserende economie, zowel voor Vlaamse bedrijven als voor buitenlandse investeerders met een divers aanbod van advies, subsidies, exportpromotie enzovoort. Naast de 50 miljoen euro werkingsmiddelen, zijn er ook subsidies van 10 tot 11 miljoen euro.

Ook andere diensten zoals het Agentschap Innoveren en Ondernemen hebben subsidies onder meer voor buitenlandse investeerders.

De vier strategische doelstellingen staan in het ondernemingsplan. De vijfde doelstelling is FIT verder ontwikkelen naar een 'futureproof' organisatie. In crisistijden moeten immers niet alleen de bedrijven, maar ook de overheidsorganisaties aanpassingsvermogen tonen. Het ritme van verandering is dusdanig dat een organisatie over een grote flexibiliteit en wendbaarheid moet beschikken.

FIT ondergaat momenteel een veranderingstraject met als doel de te strakke tweedeling tussen handel en investeringen te vervangen door een ecosysteembenadering. De grote bedrijven realiseren het gros van de export, maar het is belangrijk dat kleine en middelgrote bedrijven toeleverancier zijn van die grote bedrijven. Het sterke punt van Vlaanderen is net densiteit op een kleine oppervlakte: van kennis, expertise maar ook synergie tussen verschillende industrieën, bedrijven, kennisinstellingen en universiteiten.

FIT zal dat nu in zijn werking en buitenlandpromotie veel meer benadrukken. Dat is de reden waarom het zijn jaarlijkse events over export en investeringen samengevoegd heeft.

Voor start-ups, niet alle startende bedrijven of exporteurs, maar tech- of innovatieve bedrijven die een bijzonder financieringstraject nodig hebben met risicokapitaal, heeft FIT vorig jaar Startup.Flanders gecreëerd. Voor deze snelst groeiende economische sector, met een scherpe concurrentie van de omliggende landen, werkt het aan een platform.

De belangrijkste 'unique selling proposition' van FIT is zijn buitenlandse netwerk. Bijna tweehonderd personeelsleden, twee derde van het personeelsbestand, zit in het buitenland. Voorts heeft het een binnenlands netwerk in de vijf provincies en een hoofdkantoor in Brussel. FIT stroomlijnt de netwerken beter en zal met regionale hubs werken om sneller te kunnen inspelen op regionale kansen. FIT werkt altijd met partners, het heeft twintig structurele partnerschappen. Zijn streefdoel is nog

meer toegevoegde waarde. Daarvoor zoekt het naar manieren om het buitenlandse netwerk te versterken. Voorbeelden van partners zijn het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken en Toerisme Vlaanderen.

Een andere belangrijke krachtlijn, die niet zo gemakkelijk in de praktijk te brengen is, is focus en prioritering. FIT heeft daartoe een wereldwijd netwerk van tien technologie-attachés voor digital, health- en greentech. Ook de regionale aanpak zal een grotere focus hebben op die sectoren die economisch potentieel hebben en waar Vlaanderen sterk in staat, maar ook op regio's met potentieel voor Vlaanderen en waar FIT een toegevoegde waarde kan leveren.

Voor buitenlandse directe investeringen werkt FIT samen met VLAIO aan een strategie voor het aantrekken van die bedrijven met de grootste toegevoegde waarde. Vlaanderen heeft immers niet alleen een tekort aan arbeidskrachten, maar ook aan beschikbare terreinen. Zo was er een Waals bedrijf dat naar Vlaanderen wou verhuizen maar geen terreinen vond en uiteindelijk naar Normandië uitgeweken is. De zesde krachtlijn is dat FIT een datagedreven organisatie is. Het zet sterk in op informatisering en nu ook op artificiële intelligentie.

Na 22 edities van de Leeuw van de Export en tien edities van de Export Trophee worden beide events vervangen door één event: Flanders International Business Awards op 20 september 2023. Daar wordt de ecosysteembenadering in de verf gezet: zowel een exporteur, een buitenlandse investeerder als een start-up krijgt een prijs.

2. Vragen en opmerkingen van de leden

2.1. Tussenkost van Philippe Muyters

Voor *Philippe Muyters* geeft het langetermijnoverzicht van de export een breder perspectief. Hij is het ermee eens dat een groei van twee cijfers een uitzondering is: het is een inhaalbeweging na de banken- en de coronacrisis. Dat de export ook toeneemt door de inflatie, is ook een correct punt.

Is de stijging van de exportwaarden van Wallonië voor aardgasdoorvoer enkel te verklaren door de hogere prijzen of is het volume ook toegenomen? Volgt dat de krimpende trend van begin 2023?

Dat de records voor buitenlandse investeringen telkens sneuvelen, juicht hij toe. Hij denkt dat de visie op het ecosysteem voor onderzoek en ontwikkeling daarin een fundamentele rol speelt. Bedreigingen zijn onvoldoende durfkapitaal en sleutelen aan de O&O-fiscaliteit. Slecht nieuws is dat Johnson & Johnson, Janssen Pharmaceutica, zou beslist hebben minder onderzoek en ontwikkeling of geen nieuwe investeringen te doen in Beerse. Kan FIT daar nog iets aan veranderen?

Kan Vlaanderen iets leren van de succesvolle aanpak van de Franse president Emmanuel Macron in het aantrekken van buitenlandse investeringen?

Voorts informeert hij naar verbeterpunten voor de samenwerking tussen FIT en VLAIO.

Hij vraagt ook meer informatie over het FIT-plan over administratieve handelsbelemmeringen. Eigenlijk heeft de federale overheid op dit vlak enkel een ondersteunende rol te spelen. Wat zijn de ervaringen van FIT met die samenwerking?

Voor betere buitenlandse contacten acht hij een hogere rang op de diplomatieke lijst voor de Vlaamse economische vertegenwoordigers wenselijk.

Houdt FIT nog rekening met de aanbevelingen van het Rekenhof, onder meer dat de doelstellingen op uitvoeringsniveau meer moeten aansluiten bij strategische en operationele doelstellingen, of dat subsidiesystemen geregeld moeten worden bijgestuurd?

De spreker weet dat er zelfs twee vrijhandelsakkoorden, meer bepaald met Zuid-Amerika, zijn waar België het enige Europese land is dat het nog niet goedgekeurd heeft. Onder het Spaanse voorzitterschap zou er een top komen waar België dan te kijk zal staan. Kan FIT bij AWEX en hub.brussels aandringen op de goedkeuring?

Voor een futureproof beleid acht het parlementslid een ecosysteemaanpak die de verkokering tegengaat, cruciaal, zoals ook in O&O gebeurt met VIB, speerpuntclusters en SOC's. De tweedeling van investeren en exporteren is immers achterhaald.

Hij heeft ondervonden dat er in de kwaliteit en de kennis van de werknemers in het buitenland grote verschillen zijn. Als FIT wil inspelen op regionale kansen, moet er geïnvesteerd worden in die mensen. Selectief zijn in welke investeringen Vlaanderen wenselijk vindt, is nodig.

FIT kan zich best net als VIB en imec focussen op bepaalde sectoren. Hij oppert het idee om samen met VLAIO en het Departement Omgeving te zoeken naar vestigingsplaatsen. Focussen is niet eenvoudig, want dat betekent sommige investeerders teleurstellen. Is dat ook de richting die FIT uit wil?

2.2. Tussenkost van Karin Brouwers

Karin Brouwers informeert waarom de export naar Canada kleiner is dan naar de Verenigde Staten of de Latijns-Amerikaanse landen.

In 2022 werd de noodklok geluid dat China alle houtvoorraden aan het opkopen was, onder andere in België, met navenante prijsstijgingen tot gevolg. Volgens het jaarrapport daalt evenwel de export naar China, onder andere wegens minder uitvoer van hout. Hoe wordt deze tegenstelling verklaard? Waarom werd er ook minder diamant naar China uitgevoerd? Is dat het gevolg van de concurrentie van andere markten zoals Dubai? Of heeft het te maken met de vertraagde economische groei in China als gevolg van de draconische maatregelen tegen covid en de vrees voor recessie door de oorlog in Oekraïne?

De export naar Vietnam stijgt met iets meer dan 200 procent. De export naar Hongkong en Indonesië dalen. Wat zijn de redenen daarvoor? Landen uit andere werelddelen zetten sterk in op Afrika terwijl het wel Europa's buur is. Afrika wint ook aan belang als afzetmarkt. Hoe promoot FIT die markt?

2.3. Tussenkost van Johan Deckmyn

Johan Deckmyn heeft begrepen dat de grote stijging van de exportcijfers vooral te maken heeft met energie en mineralen. Relativeert dat de stijging? Is het een voordeel of een nadeel? Ook al heeft de doorvoer blijkbaar altijd een toegevoegde waarde.

Het parlementslid toont zich bezorgd over de invloed van de IRA op buitenlandse investeringen. Frankrijk en Duitsland hebben Europa onmiddellijk voorgesteld een protectionistische koers te varen, aanvankelijk met meer mogelijkheden voor staatsinvesteringen en subsidies. Dat ze de diepste zakken hebben, is een probleem voor Vlaanderen. Dat het iets van de aanpak-Macron kan leren, is niet de juiste vraag, Vlaanderen zal nooit zo ver willen of kunnen gaan. Cruciaal is een gelijk speelveld in Europa. Hoe ziet FIT de handhaving daarvan?

De Europese landen, ook Vlaanderen, voerden jarenlang een hoerhandelsbeleid ten aanzien van China. De laatste jaren, door de coronacrisis en de geopolitieke spanningen ten gevolge van Oekraïne, is Europa meer terughoudend, zeker voor strategische sectoren. Heeft Vlaanderen daarvoor al een economische strategie? Hij vraagt voorts hoeveel technologieattachés er zijn, in welke landen die resideren en wat hun doelen zijn? China en Rusland voeren een actief economisch beleid in Afrika, eigenlijk neokolonisatie, zeker voor de ruwe grondstoffen. Wat doen Europa en Vlaanderen?

Tot slot vraagt hij of een ecosysteembenadering in de feiten echt een grote omslag is.

2.4. Tussenkost van Karl Vanlouwe

Karl Vanlouwe looft de goede exportcijfers van Vlaanderen. Hij informeert voorts naar de invloed van de Brexit op de Vlaamse economie. Hoewel voor heel wat goederen invoertarieven vermeden zijn, hebben de oorsprongsregels voor bijkomende administratie en kosten gezorgd. Kan FIT nog maatregelen nemen voor die export, bijvoorbeeld van groenten en fruit? Is de helpdesk nog actief? Naar welke sectoren zijn de middelen van de Brexit Adjustment Reserve gegaan?

Voorts vraagt hij naar de impact van de sancties. Het record aan faillissementen in de transportsector is volgens *De Tijd* slechts stilte voor de storm. Hoe volgt FIT de verschillende sanctiepakketten op?

Tot slot vraagt hij wat meer informatie over het FIT-kantoor Moskou.

2.5. Tussenkost van Cathy Coudyser

Cathy Coudyser vraagt hoe FIT de stroomlijning van het netwerk met regionale hubs ziet. Heeft het daarover al overlegd met het DKBUZA en Toerisme Vlaanderen en wat is hun visie?

Er is iemand aangeworven om de wederopbouw van Oekraïne voor te bereiden. Is het op termijn interessant om ook een afvaardiging te hebben in Polen en de Baltische staten om, in het kader van de wederopbouw, netwerken op te bouwen, waar de Vlaamse bedrijven die al in de regio actief zijn op kunnen inspelen?

Cathy Coudyser is het eens met de ecosysteembenadering en met Startup.Flanders. Zijn er voor de kleinere en middelgrote bedrijven specifieke maatregelen nodig? Hoe kan de foodtechsector meer bekendgemaakt worden in regio's waar er kansen zijn voor Vlaanderen?

Het merk Vlaanderen wordt in de markt gezet als openhandelsregio, sterk in creatieve sectoren. Een breed begrip waaronder zowel mode, design, architectuur en games vallen. Welke aandacht geeft FIT aan de creatieve sector?

3. Antwoorden van Joy Donné

Joy Donné zegt dat FIT over een goede dataverzameling en een goed uitgebouwd CRM-systeem beschikt, maar nog meer kan inzetten op de juiste interpretatie van die cijfers om er een goed beleid op te baseren. Het heeft net om die reden een datascientist aangeworven. Hij hoopt bij een volgende zitting nog meer achtergrond te geven bij de cijfers.

Meer details over de export van Wallonië zal hij aan de commissie bezorgen. De stijging is vooral een prijseffect.

De spreker kan niet zeggen of er gesprekken zijn met bedrijven en waarover die gaan, dus ook niet over Janssen Pharmaceutica. Algemeen tonen bedrijven, zeker in de farmasector, zich geregeld bezorgd over 'goldplating' en rechtszekerheid van bepaalde systemen.

Vlaanderen heeft niet de mogelijkheden van Frankrijk, maar tracht wel een soortgelijk verhaal te brengen op grote events, zoals op het World Economic Forum in Davos. De spreker vergezelde de minister-president om meetings met CEO's van grote bedrijven te hebben. Frankrijk en Duitsland hebben allebei hoge loonkosten en een belastende sociale zekerheid. Voor internationale investeerders is een eenstemmige politieke autoriteit met een duidelijke visie en een langetermijnperspectief een voordeel, waardoor Frankrijk met zijn presidentieel regime een 'business friendly' uitstraling kan geven.

Vlaanderen heeft een divers lappendeken aan instellingen die wel moeten samenwerken om vooruitgang te boeken. Met VLAIO verloopt die samenwerking goed. De taakverdeling voor subsidies kan misschien nog wat strakker.

Wat de handelsbelemmeringen betreft, helpt FIT nu bedrijven met openbare aanbestedingen in moeilijke markten als Vietnam en Japan, voornamelijk via het Goose-project.

De contacten met de federale overheid vormen een gemengd verhaal: het is afhankelijk van de post. De succesratio zou niet mogen afhangen van persoonlijke factoren en het zou uiteraard veel gemakkelijker zijn als er geen overlap was.

Nu zit het subsidiebeleid onder de ondersteunende functies waardoor er een reactief systeem ontstaat, FIT wil het onderbrengen bij de business zelf waardoor het meer sturend wordt. Dat ligt in lijn met de aanbevelingen van het Rekenhof.

Het heeft weinig zin om AWEX en HUB Brussels aan te porren over de vrijhandelsakkoorden, want die zijn niet politiek verantwoordelijk. De minister-president kaart het aan op het geëigende kanaal, namelijk de interministeriële conferentie Buitenlands Beleid.

De ongelijke kwaliteit van de regioposten wijt de spreker deels aan de besparingen van de laatste tien tot vijftien jaar. Daardoor is er meer lokaal personeel in dienst genomen, dat meer opleiding en training nodig heeft dan personeel uit Vlaanderen. FIT is geëvolueerd van een zestigtal expats, diplomatieke vertegenwoordigers, naar nog een 35-tal. Dat neemt niet weg dat FIT er iets zal aan doen.

Focus is nodig voor het aantrekken van investeringen, maar ook voor export, wat heel wat moeilijker is. Ook nu gebeurt er echter een selectie. De spreker streeft naar transparantie waarbij duidelijk is waar FIT proactief op inzet en waar enkel reactief. Focus slaat dus op welke investeringen er aangetrokken worden, maar ook waar FIT energie en mensen in stopt.

De stijging van de farma- en de chemiesector, dus meer of minder covidvaccins, is verantwoordelijk voor een goede of minder goede export naar een bepaald land. Dat verklaart het verschil tussen Canada en de Verenigde Staten, maar ook de export naar Vietnam, Indonesië en Hongkong. De terugval in export naar China is vooral aan de groeivertraging te wijten, maar de spreker zal de commissie een gedetailleerder overzicht voor hout en diamant bezorgen.

De exportgroei naar Afrika bedraagt 57 procent. Europa heeft Afrika veel te lang aan de Amerikanen, Chinezen en Russen overgelaten. Vlaanderen alleen vermag weinig, een Europees perspectief is nodig. FIT heeft er een aantal kantoren, zuiver exportgericht. Voor investeringen in Vlaanderen blijft het bij een of twee Zuid-Afrikaanse bedrijven.

De groei van 100 miljoen euro van de export in 2022 is voor 37 miljoen euro te danken aan minerale producten: het is vooral transit en louter een prijseffect en geen volume-effect. Voor 26 miljoen euro zijn het covidvaccins. Samen zijn die goed voor 62 procent. De rest komt door de andere sectoren die ook allemaal dubbele cijfergroei laten optekenen. De groei komt vooral door sectoren waarvan te verwachten is dat ze ook de komende jaren goed zullen scoren. Zonder uitzonderlijke gebeurtenissen zullen de groeicijfers evenwel normaliseren.

Gezien de dynamiek van het Europese beslissingsproces stond het in de sterren geschreven dat het antwoord op de Amerikaanse IRA zo zou zijn dat de grote spelers hun ding konden doen. Vlaanderen sluit het best allianties om grote spelers in zijn economie te verankeren. Het debat over de strategische sectoren speelt zich op de eerste plaats op Europees niveau af.

FIT heeft tien hoogopgeleide technologieattachés. Zij werken verspreid over de wereld: drie in de Verenigde Staten, vier in Europa en drie in Azië. De ecosysteem-benadering zal de werking van FIT grondig veranderen en verbeteren. Het is in de eerste plaats dus een interne efficiëntie-oefening, maar die moet ook vruchten afwerpen voor de dienstverlening aan de bedrijven. Het is slechts een van de elementen van een totaalaanpak.

De exportcijfers naar het Verenigd Koninkrijk zijn sinds de Brexit niet drastisch gewijzigd, wat opmerkelijk is. De Brexit is nog altijd niet afgerond, met enkele deadlines in 2023 en 2024 voor bepaalde fytosanitaire vereisten. FIT heeft nog altijd een Brexithelpdesk in Brussel met zes personeelsleden. Tot het einde van dit jaar, als de Brexit Adjustment Reserve afloopt, heeft het FIT-kantoor in Londen drie of vier mensen extra en is er in Edinburgh een extra kantoor. FIT heeft daar vorig jaar 30 miljoen euro voor gekregen. Europa heeft heel snel geld gegeven aan de lidstaten en pas nadien zeer strenge voorwaarden gesteld. Daarom heeft de besteding lang geduurd. De middelen gaan naar subsidies aan bedrijven, de helpdesk, een heel aantal Investinitiatieven, de versterking van FIT-UK en initiatieven voor digitale handel. Wat er eind dit jaar over is, moet worden teruggegeven aan Europa en zal aangewend worden voor de energietransitie REPowerEU. FIT heeft 3 miljoen euro van de 30 miljoen euro teruggegeven omdat optimale besteding onmogelijk was.

FIT had drie kantoren in Rusland: de kantoren in Sint-Petersburg en in Nizjni Novgorod zijn gesloten, enkel het kantoor in Moskou blijft over. Dat werkt enkel reactief. Het voert dus geen actieve promotie en doet geen handelsvoorstellen of investeringsactiviteiten. Vorig jaar waren er nog 150 cases, wat veel is voor een eenvrouws-kantoor met halftijdse administratieve ondersteuning. De vragen gaan over het sanctieregime. Het kantoor beperkt zich tot de maintenance voor Vlaamse bedrijven die nog actief zijn op de Russische markt. Op de vraag over de transportsector kan hij niet meteen antwoorden. Hij zal het laten nakijken.

FIT heeft met DKBUZA en Toerisme Vlaanderen in Brussel een structurele samenwerking opgezet om meer geconcentreerd te werk te gaan. Daardoor krijgen de buitenlandposten duidelijke instructies over die samenwerking. De leidend ambtenaren komen tweemaandelijks samen in een managementcomité Internationaal Vlaanderen.

Voor het zomerreces valt de beslissing of FIT een vertegenwoordiging start in Warschau. Sinds maart is een zogenaamde vliegende Vlaams Economisch Vertegenwoordiger, die vanuit Brussel naar investerings- en handelsoportunities zoekt.

Negentig procent van de FIT-dienstverlening is voor de kmo's. Het subsidiebeleid staat volledig in het teken van de kmo's.

FIT werkt aan specifieke acties voor foodtech. Enkele internationale spelers tonen interesse in Vlaanderen. Dat er meer acties nodig zijn, blijkt ook uit de gapanalyses van de laatste twee jaar, die nagaan in welke sectoren FIT tekortschiet.

Ook voor de creatieve sectoren van het merk Vlaanderen zijn de ecosystemen nog onvoldoende gedefinieerd. Op het event van 20 september 2023 is de entertainment-sector, waaronder games en de festivals, het thema van de omkadering. Die sterke troeven worden immers onvoldoende uitgespeeld. Voor dat event wordt samengewerkt met Flanders Technology & Innovation.

Cathy COUDYSER,
voorzitter

Johan DECKMYN
Karl VANLOUWE,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AWEX	Agence Wallonne à l'Exportation
CRM	customer relationship management
DKBUZA	Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken
FIT	Flanders Investment & Trade
hub.brussels	Brussels Agentschap voor de Ondersteuning van het Bedrijfsleven
imec	Interuniversitair Micro-elektronicacentrum
IRA	Inflation Reduction Act
O&O	onderzoek en ontwikkeling
SOC	strategisch onderzoekscentrum
VIB	Vlaams Instituut voor Biotechnologie
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VLAIO	Agentschap Innoveren en Ondernemen